

Logistika

František Janatka

Edice učebních textů

VŠEM
VYSOKÁ
ŠKOLA
EKONOMIE
A MANAGEMENTU

Logistika

Logistika

Ing. František Janatka, CSc.

Copyright © Vysoká škola ekonomie a managementu, 2017

Vydání první. Všechna práva vyhrazena.

ISBN: 978-80-87839-81-2

Vysoká škola ekonomie a managementu

www.vsem.cz

Žádná část této publikace nesmí být publikována ani šířena žádným způsobem a v žádné podobě bez výslovného svolení vydavatele.

Obsah

KAPITOLA 1: LOGISTIKA, VYMEZENÍ PŘEDMĚTU	11
1.1 Logistika, vymezení předmětu	12
1.2 Význam mezinárodní přepravy, infrastruktura	12
1.3 Definice a terminologie v logistice	13
KAPITOLA 2: SOUČASNÉ TRENDY V MEZINÁRODNÍ PŘEPRAVĚ	16
2.1 Trendy v logistice	17
2.2 Poskytování logistických služeb do úrovně 4 až 5 PL	17
KAPITOLA 3: EVROPSKÁ DOPRAVNÍ POLITIKA A DOPRAVNÍ SÍTĚ, JEJICH VÝZNAM PRO ČESKOU REPUBLIKU	20
3.1 Evropské tranzitní multimodální koridory	21
3.2 Evropské prioritní projekty	21
3.3 Státní fond dopravní infrastruktury, fondy EU	22
3.4 Multilaterální evropské dohody	23
KAPITOLA 4: DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA U ŽELEZNIČNÍ, SILNIČNÍ, LETECKÉ A VNITROZEMSKÉ VODNÍ DOPRAVY	25
4.1 Železniční doprava	26
4.2 Silniční doprava	26
4.3 Letecká doprava	26
4.4 Vnitrozemská vodní doprava	27
KAPITOLA 5: PŘEPRAVNÍ SLUŽBY V NÁKLADNÍ DOPRAVĚ	29
5.1 Smluvní formy – právní úprava v ČR	30
5.2 Mezinárodní zvyklosti upravující dodací podmínky (parity) INCOTERMS 2010	30
5.3 Smlouva o přepravě věci	34
5.4 Přepravní doklady	35
5.5 Silniční nákladní přeprava	38
5.5.1 Dělení silniční nákladní dopravy	38
5.5.2 Přepravní vztahy v silniční nákladní přepravě	38
5.5.3 Mezinárodní dohody v silniční přepravě	38
5.5.3.1 Úmluva CMR	39
5.5.3.2 Karnet TIR	39
5.5.3.3 Evropská dohoda ADR	40
5.5.3.4 Dohoda ATP	40
5.5.3.5 Evropská dohoda AETR	41
5.5.4 Mezinárodní instituce v silniční dopravě	41

5.6	Železniční nákladní doprava	42
5.6.1	Organizace provozu v železniční nákladní přepravě	42
5.6.2	Přepavní vztahy ve vnitrostátní železniční přepravě	42
5.6.3	Přepavní vztahy v mezinárodní železniční přepravě vozových zásilek	43
5.6.4	Přepavní vztahy v železniční přepravě kusových zásilek	44
5.6.5	Mezinárodní instituce v železniční přepravě	(4
5.7	Letecká nákladní přeprava	46
5.7.1	Právní úpravy mezinárodní letecké přepravy	46
5.7.2	Mezinárodní letecký nákladní list	46
5.7.3	Mezinárodní instituce v letecké přepravě	47
5.8	Říční nákladní přeprava	47
5.8.1	Přepavní vztahy v říční nákladní přepravě	47
5.8.2	Mezinárodní úmluva, odpovědnost dopravce	48
5.9	Námořní nákladní přeprava	48
5.9.1	Námořní nákladní plavidla	48
5.9.2	Námořní plavba a její členění	49
5.9.3	Konosament – Bill of Lading (B/L)	49
5.9.4	Další dokument v námořní dopravě	50
5.9.5	Odpovědnostní vztahy v námořní nákladní přepravě	50
5.9.6	Mezinárodní instituce v námořní přepravě	51
5.10	Multimodální přeprava	51
5.10.1	Výhody intermodálních a kombinovaných přeprav	52
5.10.2	Kontejnerová přeprava	52
5.10.3	Potrubní přeprava (produktovody)	54
KAPITOLA 6: ZASÍLATELSKÉ SLUŽBY		57
6.1	Právní úprava	58
6.2	Základní povinnosti zasílatele a příkazce	58
6.3	Multimodal Transport Operator (MTO)	59
6.4	Mezinárodní asociace zasílatelských svazů (FIATA)	59
6.4.1	Poslání a cíle FIATA	59
6.4.2	Dokumenty a pravidla FIATA, které jsou úspěšně používány v praxi	60
6.4.2.1	Dokumenty	60
6.4.2.2	Pravidla	60
6.5	Evropská organizace pro spedici a logistiku (CLECAT)	60
6.6	Svaz spedice a logistiky ČR, z.s.	61
KAPITOLA 7: CELNÍ SLUŽBY		63
7.1	Dělení cel	64
7.2	Organizační uspořádání v ČR	64
7.3	Celní problematika v EU	65
7.4	Právní normy v oblasti celnictví v EU	66
7.5	Právní normy v oblasti celnictví v ČR	66
7.6	Celní dluh a jeho zajištění	66
7.7	Celní doklady	67
7.8	Celně schválené určení	67
7.9	Související problematika	67

KAPITOLA 8: LOGISTICKÉ SLUŽBY	70
8.1 Logistické potřeby přepravců	71
8.2 Outsourcing v logistice	71
8.3 Portfolio logistických služeb	72
8.3.1 Celní služby	72
8.3.2 Balení a etiketování zboží	72
8.3.3 Kontrola zboží	73
8.3.4 Skladování zboží, úschova zboží	74
8.3.5 Řízení odvolávek, kompletace dodávek	75
8.3.6 Pojišťovací služby	75
8.3.6.1 Charakter pojišťovacích služeb	76
8.3.6.2 Pojistná smlouva, pojistka, pojistný certifikát	76
8.3.6.3 Pojištění pojistné události, nepojistitelná rizika, pojistné výluky	76
8.3.6.4 Pojistná částka, spoluúčast	77
8.3.6.5 Pojištění přepravy zásilek podle INCOTERMS 2010	77
8.3.7 Zajištění dokumentace, sběr dat	78
8.3.8 Fakturace, inkaso	78
8.4 Kurýrní, expresní a balíkové služby	78
PŘÍKLADY/CVIČENÍ Z LOGISTIKY	81
1. Příklad z logistiky – vývoz do Japonska	81
2. Příklad z logistiky – vývoz do Číny	82
3. Vzorový test LOGISTIKA a počet správných řešení u každé otázky	84
LITERATURA	88
KLÍČOVÁ SLOVA	89
ŘEŠENÍ K PŘÍKLADŮM/CVIČENÍM Č. 1, 2 A 3	90
REJSTŘÍK	92

Seznam obrázků a tabulek

Obrázky

Obrázek 1 – CMR nákladní list	95
Obrázek 2 – CMR nákladní list (pro dopravce)	96
Obrázek 3 – CIM/SMGS nákladní list	97
Obrázek 4 – Sea Waybill (Hapag Lloyd)	98
Obrázek 5 – CIM – spěšnina	99
Obrázek 6 – Kontejnerová loď třídy EEE	100
Obrázek 7 – Kontejner 40 stop	100
Obrázek 8 – Bulk Carrier	101
Obrázek 9 – Letecký kontejner	101
Obrázek 10 – Potrubní doprava	102
Obrázek 11 – AWB	102
Obrázek 12 – Náložný list ČSPL	103
Obrázek 13 – FIATA B/L	104
Obrázek 14 – Konosament B/L SAT	105
Obrázek 15 – Intercontainer	106
Obrázek 16 – JSD deklarace	107

Tabulky

Tabulka 1 – Evropské tranzitní multimodální koridory (v textu)	21
Tabulka 2 – Druhy kontejnerů	108
Tabulka 3 – Manipulační značky	109

Značky a symboly v učebním textu

Struktura distančních učebních textů je rozdílná již na první pohled, a to např. v zařazování grafických symbolů – značek.

Specifické grafické značky umístěné na okraji stránky upozorňují na definice, cvičení, příklady s postupem řešení, klíčová slova a shrnutí kapitol. Značky by měly studenta intuitivně vést tak, aby se již po krátkém seznámení s distanční učebnicí dokázal v textu rychle a snadno orientovat.

Definice

Upozorňuje na definici nebo poučku pro dané téma.

Příklad

Označuje příklad praktické aplikace učiva včetně řešení.

Otázky k procvičení a úkoly

Označuje otázky a úkoly s postupem řešení na konci kapitoly.

Klíčová slova

Upozorňuje na důležité výrazy či odborné termíny nezbytné pro orientaci v daném tématu.

Shrnutí kapitoly

Shrnutí kapitoly se zařazuje na konec dané kapitoly. Přehledně, ve strukturovaných bodech shrnuje to nejpodstatnější z předchozího textu.

Zkratky

- AWB** Air Waybill / letecký nákladní list
- B/L** Bill of Lading / námořní konosament
- B2B** Business to Business
- B2C** Business to Customer
- CBP** U.S. Custom and Border Protection
- COTIF** Úmluva o mezinárodní železniční přepravě
- ČEB** Česká exportní banka
- ČNB** Česká národní banka
- ČSÚ** Český statistický úřad
- DIČ** Daňově identifikační číslo
- DPH** Daň z přidané hodnoty
- EDI** Electronic Data Interchange/elektronická výměna dat
- EEA** European Economic Area / Evropský hospodářský prostor
- EFTA** European Free Trade Agreement / Evropská dohoda o volném obchodu
- EGAP** Exportní garanční a pojišťovací společnost
- EHK** Evropská hospodářská komise OSN
- ETA** estimated time of arrival / očekávané datum příjezdu lodi
- ETD** estimated time of departure / očekávané datum odplutí lodi
- EU** Evropská unie
- EUR EURO** – měna eurozóny
- HDP** Hrubý domácí produkt
- FIATA** Mezinárodní federace zasílatelských sdružení
- GATT** Všeobecná dohoda o clech a obchodu
- IATA** International Air Transport Association/Mez. sdružení pro leteckou dopravu
- ICC** Mezinárodní obchodní komora
- IMF** International Monetary Fund / Mezinárodní měnový fond
- INCOTERMS** International Commercial Terms/ Pravidla ICC pro dodací doložky
- MTO** Multimodal Transport Operator / operátor multimodální přepravy
- OECD** Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci a rozvoj
- SDR/ZPČ** Special Drawing Rights / Zvláštní práva čerpání
- TEU** Twentyfoot Equivalent Unit/základní jednotka – dvacetistopý kontejner
- TIR** Transport Internationalaux Routiers/Celní úmluva o přepravě- kartnet TIR
- WB** World Bank / Světová banka
- WTO** Světová obchodní organizace

1

---

kapitola

Logistika, vymezení předmětu

1. kapitola

Logistika, vymezení předmětu

Úvod

Pojem logistika v sobě zahrnuje plánování, uskutečňování a kontrolu přemísťování zboží. Úzce souvisí s problematikou sjednání obchodních operací, jejichž realizace je s logistikou přímo spojena a v mnoha případech s prodejem a nákupem (respektive s vývozem a dovozem) tvoří jeden celek. Logistické činnosti na sebe postupně navazují, jednotlivé kroky jsou součástí jak logistických služeb v tuzemsku, tak i v zahraničí. Mezi nejdůležitější složky logistického řetězce patří jednotlivé druhy přepravy a na ni navazující další aktivity, kterými mohou být pojištění přepravních rizik, spediční a celní služby, kontrola zboží, balení a etiketování zboží, úschova zboží nebo jeho skladování, řízení odvolávek, kompletace dodávek i další služby – kupříkladu služby kurýrní, expresní a balíkové.

Cíle kapitoly

Základním cílem studia logistiky je **poznat všechny složky možného logistického řetězce**, jejich návaznosti a význam. Dalším cílem je seznámit se základními pojmy v logistice, mezinárodními úmluvami v oblasti logistiky, používanými doklady, významem a použitím dokladů v praxi a také se zvyklostmi a pravidly, která se v logistice používají.

Splnění výše uvedených cílů povede k tomu, že absolventi studia logistiky budou umět správně volit vhodné logistické operace (dopravní módus), jak z hlediska charakteru přepravovaného zboží, tak nákladů s logistikou spojených a zejména také s možnými úskalími i výhodami jednotlivých druhů přepravy, s přepravními riziky a jejich žádoucí minimalizací. Zvláštní pozornost je třeba věnovat logistickým řešením u citlivých materiálů.

Dobré znalosti problematiky logistiky jsou základním předpokladem k tomu, aby byly využívány i nové trendy a přepravní techniky, směřování toků zboží a tím i naplnění dalšího cíle – žádoucí zlevnění logistických sítí v současném globalizovaném světě.

Definice a terminologie, používaná v logistice, jsou důležitým předpokladem k pochopení problematiky. Jsou v kapitole přehledně seřazeny a formulovány.

1.1

Logistika, vymezení předmětu

Logistika je charakterizována jako soubor činností, jejichž úkolem je zajistit, aby bylo zboží (případně lidé) přemístěno vhodným způsobem na jiné místo a byly zabezpečeny další služby, související s přemístěním zboží. Soubor služeb je označován jako „logistický řetězec“.

Přeprava je přitom jednou z nejvýznamnějších činností logistických služeb.

V současném globalizovaném světě, ve kterém je typickým rysem **vzájemné propojování a prolínání jednotlivých ekonomik – zejména cestou mezinárodního obchodu**, má **mezinárodní přeprava** své nezastupitelné místo. Přeprava bývá také označována za „**obchodovatelnou službu**“, (Novák, 2003) respektive za **komplementární** (tj. doprovázející, bezprostředně svázanou) službu **s obchodem hmotným zbožím**. Mezinárodní přeprava je tedy **součástí obchodních operací**, uskutečňovaných v mezinárodním obchodu – jako vývozní a dovozní operace se zbožím.

1.2

Význam mezinárodní přepravy, infrastruktura

Pro vnitrozemský stát, jakým je Česká republika, má velký ekonomický význam **tranzitní mezinárodní přeprava**. Zahrnuje nejen všechny formy pozemní přepravy, tj. silniční a železniční přepravu, přepravu potrubní (plyny, kapaliny, voda, odpadní kaly), ale i mezinárodní leteckou přepravu.

Souhrnný materiál z března 2011 „**Strategie Evropské unie – Doprava 2050**“ obsahuje základní strategické vize EU v oblasti dopravy.

K hlavním cílům, vytyčeným v EU pro období do roku 2050, náleží:

- žádná vozidla s konvenčním palivem ve městech
- 40% využívání udržitelných nízkouhlíkových paliv v letecké dopravě
- nejméně 40% snížení emisí z vodní dopravy
- **50% přesun cest** na střední vzdálenosti v městské osobní a nákladní dopravě **z dopravy silniční na železniční a vodní dopravu**
- uvedená opatření přispějí k **60% snížení emisí** z dopravy do roku 2050

Infrastruktura

Možnosti **poskytovat přepravní, zasilatelské a logistické služby** jsou podmíněny existencí odpovídající **infrastruktury**.

Dopravní infrastruktura je podstatnou součástí celkové infrastruktury každé země. Tvoří ji soubor všech liniových a uzlových prvků, které jsou nezbytné k pohybu dopravních prostředků.

Liniové prvky jsou dopravní cesty, komunikační sítě a dopravní prostředky.

Základem dopravní infrastruktury je **dopravní síť**. Záměry rozvoje **transevropské dopravní sítě TEN-T (Trans-European Network in the field of Transport)** z roku 2011 rozlišují dopravní sítě na:

I. základní síť (má být dokončena do roku 2030)

II. globální síť (dokončení do roku 2050)

Návrh sítě **Evropských transnitních multimodálních koridorů** zahrnuje 10 projektů, obsahuje i koridory, které vedou přes Českou republiku.

Směrnice EU z roku 2004 obsahuje **30 prioritních projektů**, z nichž 4 se dotýkají ČR.

1.3

Definice a terminologie v logistice

Definice, se kterými se setkáme v oblasti logistiky, a používaná terminologie.

V oblasti logistiky se setkáváme s řadou pojmů a výrazů. Jejich význam a náplň je nezbytné definovat proto, aby nedocházelo k jejich chybnému výkladu. K těm nejdůležitějším patří:

- **Přepravní služby** – jsou charakterizovány jako komplex činností souvisejících s procesem přemístování hmotného zboží
- **Přepravní potřeby** – vznikají na straně poptávky v souvislosti s potřebou fyzicky přemístit zboží (od prodávajícího ke kupujícímu)
- **Přeprava** – to jsou aktivity, zahrnující vlastní přemístování (dopravní proces) a služby s tímto procesem související (např. nakládka, vykládka nebo překládka zboží, pojištění, celní formality, kontrola, skladování a meziskladování zboží atd.)
- **Přepravní jednotka** – je jakékoli zboží tvořící jednotku způsobilou k přepravě (může to být kupř. kontejner, návěs, přívěs, paleta, BIG BAG apod.)
- **Doprava** – je proces, charakterizovaný pohybem dopravních prostředků po dopravní cestě
- **Dopravní služby** – jsou služby přímo spojené s procesem přemístování zboží nebo osob v určitém prostoru a čase
- **Dopravce** – je provozovatelem dopravy či dopravních prostředků. Mnohdy je i vlastníkem dopravních prostředků
- **Přepравce** – je zákazníkem dopravce, nejčastěji jako odesílatel či příjemce zboží
- **Logistické služby** – individualizované služby poskytovatelů – určené zákazníkům. Často jsou usku-tečňovány formou outsourcingu – jako ucelený logistický řetězec. (**viz kapitola 8 těchto skript**)
- **Logistika** – plánování, uskutečňování a kontrola pohybu a rozmístění zboží (případně lidí) a podpůrných aktivit, spojených s tímto pohybem
- **Logistický řetězec** – (Supply Chain) je posloupnost kroků, zajišťující uspokojení zákazníků. Vytváří přidanou hodnotu k přepravovanému zboží
- **Logistická síť** – je propojení velkého počtu dodavatelů, výrobců, distribučních center a poskytovatelů logistických služeb s odběrateli. Má mnohdy nadnárodní charakter globalizované logistické sítě
- **Operátor dopravy** – je nositelem dopravně-přepravních činností (kupř. operátor kombinované přepravy) nabízí službu dopravních nebo přepravních prostředků a dalších logistických služeb
- **Multimodální přeprava** – je součinností nejméně dvou oborů dopravy při přemístění zásilky. Při dvou oborech přepravy se jedná o bimodální přepravu, při zapojení více oborů přepravy jde o intermodální přepravu
- **Logistický podnik** – je poskytovatelem logistických služeb na úrovni 4PL (**viz kap. 2.2**), tj. Fourth Party Logistics
- **Synergický efekt** – je efekt z kooperace, který vzniká vzájemným působením mnoha sladěných částí složitěho systému
- **Poskyvatelé kurýrních, expresních a balíkových služeb** – tyto služby poskytují subjekty, specializované na expresní doručování kusových zásilek, včetně poskytování dalších navazujících služeb
- **Dopravní telematika** – zahrnuje všechny prostředky informatiky a telekomunikační techniky, které slouží k plánování, řízení a kontrole dopravních procesů. Na její vývoj má rozhodující vliv rozvoj počítačových systémů, sítí a informačních technologií (**Novák et al., 2011**)

- **Zasílatelské služby** – jsou komplexem činností zasílatele, vztahují se k hmotnému zboží a zahrnují obstarání dopravních a přepravních výkonů
- **Zasílatel (speditér, anglicky Forwarder)** – je subjekt, který **svým jménem na účet příkazce (přepravce)** obstarává pro jeho potřeby přepravu zboží a související spediční a logistické služby

Shrnutí kapitoly

V první kapitole jsou charakterizovány všechny složky logistického řetězce. Je definován **předmět „logistika“** jako komplementární (doprovázející) služba úzce spojená s obchodem hmotným zbožím.

Vnitrostátní, vnitrouniní (uvnitř EU) i „klasická“ mezinárodní přeprava je součástí obchodních operací. Pro Českou republiku, jako vnitrozemský stát, má značný význam zejména **tranzitní mezinárodní přeprava**. V rámci Evropské unie byly v materiálu **„Strategie EU – Doprava 2050“** vytyčeny hlavní cíle právě pro uvedené časové období. Charakteristika rozvoje transevropské dopravní sítě TEN-T z roku 2011 vychází z rozdělení na **základní síť (do roku 2030) a globální síť (do roku 2050)**.

Zahrnuje návrh sítě **Evropských multimodálních koridorů (10 projektů)**, směrnice EU z roku 2004 (**30 prioritních projektů**).

Definice a terminologie, používané v logistice, obsahuje přehled nejdůležitějších pojmů z této oblasti.

2

---

kapitola

Současné trendy v mezinárodní přepravě

2. kapitola

Současné trendy v mezinárodní přepravě

Úvod

Současné trendy v mezinárodní přepravě jsou ovlivněny celou řadou faktorů. Mezi ty nejdůležitější patří snahy o poskytování uceleného, komplexního souboru logistických služeb, obvykle formou zajištění tzv. „logistického řetězce“. Dále je to výrazný růst destinací, kam je zboží přepravováno (zejména v mezikontinentální přepravě, a to jak ve vnitrozemské, tak i v námořní), nové technologické a technické poznatky, umožňující velký růst přepravovaných množství zboží (zvláště u námořní a letecké přepravy) a konečně také snahy o zajištění bezpečné přepravy včetně zjednodušení přenosů dat a návazných logistických služeb.

Cíle kapitoly

Základním cílem této kapitoly je poskytnout studujícím zevrubnou informaci o nových trendech v logistice a zejména v mezinárodní přepravě. Růst celkových objemů přepravovaného zboží vede logicky ke zvyšování kapacit lodí, letadel, přístavů a k budování a obnovování přepravních cest.

Následným cílem je postupně zvyšování úrovně poskytovaných logistických služeb, až po teoreticky možný stupeň 5PL.

Globalizace mezinárodního obchodu se v současnosti projevuje i v oblasti logistických služeb, zvláště pak na úseku mezinárodní přepravy zboží. Jsou to některé zcela nové aspekty, které souvisí mimo jiné s výše uvedeným **růstem počtu destinací, kam je zboží dodáváno, nebo kde je manipulováno pro další přepravu.**

2.1

Trendy v logistice

K současným trendům v mezinárodní přepravě nesporně patří:

- A. Postupný **růst objemu mezinárodní přepravy zboží** s tím, že současně **roste i objem souvisejících služeb**, včetně dalších logistických služeb
- B. Dalším trendem je snaha **zajišťovat přepravu zboží a logistické služby „jako celek“**, tj. **prostřednictvím logistického řetězce – outsourcingem**
- C. Postupně se zvyšuje **význam a postavení silných spedičních a přepravních společností**, zvláště pak těch, které mají **multinacionální/globální charakter**. Současně je charakteristický **růst logistických řetězců** (Supply Chain), jejichž hlavním cílem je lépe uspokojovat požadavky a potřeby zákazníků.
- D. Dalším trendem je **zavádění nových sofistikovaných přepravních systémů, elektronického přenosu dat a dokumentů a zjednodušení celních a jiných procedur**.
- E. Celosvětovým trendem (nejen v oblasti logistiky) jsou **opatření ke zvýšení bezpečnosti přeprav, snížení rizik vyplývajících z teroristických aktivit**, zejména při vývozech zboží z Evropy do USA a Kanady.
- F. Vyšší využívání **synergického efektu**, zejména z kooperace a optimalizujícího se složitého systému.
- G. Nově budované **námořní přístavy** (zvláště v Číně a v některých rozvíjejících se zemích). Souvisí to s novými trendy – zejména s **růstem ekonomiky rozvíjejících se zemí**.
- H. Prudký **rozvoj letecké přepravy a s tím spojený růst řady velkých letišť, obzvláště v Asii a v Latinské Americe**.
- I. Budování **transkontinentální sítě – železnice + silnice**, kupř. tzv. „Nová hedvábná stezka“.
- J. Budování **nových vnitrozemských přístavů (Dry Ports) a překladišť** (Kazachstán a Turecko, na trase „nové hedvábné stezky“).
- K. Poskytování **logistických služeb vyšší úrovně (až po 4–5PL) viz 2.2.**
- L. Snahy o zavedení tzv. „**mega-souprav**“ v **silniční dopravě** (s délkou přes 22,5 m a hmotností 60 t).
- M. Stavby nové **generace kontejnerových nosičů (plavidel s kapacitou až přes 20 000 TEU** (TEU – Twenty Foot Equivalent Unit, TEU je ekvivalent jednoho 20stopého kontejneru délky 6,1 m, výšky 2,59 m a šíře 2,44 m) a **plavidel ULCC (Ultra Large Crude Carrier) – tankerů s kapacitou do 550 000 DWT.**
- N. Nové trendy v **distribuční logistice s lepším využitím multimodálních přeprav**, jako jsou inteligentní dodavatelské řetězce s vysoce rozvinutými samoučícími se systémy, které optimalizují výrobu, logistiku, skladování a dodávání zboží koncovým spotřebitelům.

2.2

Poskytování logistických služeb do úrovně 4 až 5PL

Při zajišťování logistických služeb je označováno jejich **vrstvení od úrovně 1PL až po teoreticky možný stupeň 5PL**. Pro příjemce logistických služeb má pochopitelně **úroveň poskytovaných služeb zásadní význam**.

Členění (vrstvení) stupňů:

- I. **1PL (First Party Logistics)** – je „klasický model“. Jde o dvojici partnerů, a to: **odesílatele a příjemce zásilky** (obvykle jeden z nich je v pozici přepravce) ve **společné interakci**.
- II. **2PL (Second Party Logistics)** – do této kategorie patří **dopravci s vlastními dopravními prostředky** (nebo dlouhodobě najatými). Jde o běžné dopravní společnosti od rejdáře přes aerolinky až po kamionové firmy.

- III. **3PL (Third Party Logistics)** – když první „vrstva“ určí odkud kam, **třetí vrstva určí jak a s kým**. Jedná se o skupinu firem zprostředkujících vztah mezi přepravcem, kterého zastupují, a dopravcem. Mohou to být brokeri, poskytovatelé intermodálních služeb a zasílatelské společnosti. Propojení může být jednorázové či strategické (až po propojení informačních systémů a automatizovaný přenos dat).
- IV. **4PL (Fourth Party Logistics)** – Logistická firma nabízí svým klientům **komplexní řešení jejich požadavků**. Logistická firma je ve **funkci integrátora** vstupů řady specializovaných poskytovatelů různých služeb, jejich propojení a efektivní spolupráce.
- V. **5PL (Fifth Party Logistics)** – je zcela nový, **zatím neexistující virtuální integrátor**. **Zkouší se** webová rozhraní zprostředkovávající zadání parametrů žádané služby a výběr možných, již existujících poskytovatelů služeb.

Od 3. stupně je typická **ztráta národní podstaty poskytovatele služeb**. **Je to jeden z rysů postupující globalizace v logistice**. Vedení logistické multinacionální (globalizované) společnosti má obvykle sídlo v ekonomicky významném místě, provozní jednotky v zemích s výhodou snadné dostupnosti. (Janatka et al, 2017)

Vlastní dopravci přitom obvykle zdůrazňují **národní identitu**, přestože existují **globální sítě zástupců a agentů**.

Národní identita v mezinárodní logistice tak postupně ztrácí na významu. Centrála-ústředí (Head Quarter) globální logistické společnosti obvykle sídlí na exponovaném, ekonomicky důležitém místě, provozní jednotky pak kdekoli na světě.

Shrnutí kapitoly

Současné trendy v logistice a zvláště v mezinárodní přepravě, jako součásti logistického řetězce, mění postupně celou problematiku logistiky.

Jsou to zejména nové dopravní cesty, jejich směřování (jak v kontinentální, tak v námořní přepravě), růst počtu a velikosti přístavů a terminálů, letadel a letišť, námořních, obzvláště kontejnerových lodí, budování nových přepravních cest (kupř. „nové hedvábné stezky“), které jsou charakteristické **rychlým tempem růstu logistiky v celé její šíři**.

Tyto **nové trendy** ovlivňuje zásadním způsobem **celkový růst objemu přepravovaného zboží a poskytovaných logistických služeb**.

Roste i význam a postavení silných spedičních a přepravních společností, které mají často multinacionální, globální charakter, a jsou schopny poskytnout klientům (zejména ve vývozu a dovozu) všechny požadované služby uceleného logistického řetězce na vyšší **úrovni tj. 4 až 5PL (Party Logistics)**.

3

kapitola

Evropská dopravní politika a dopravní sítě, jejich význam pro Českou republiku

3. kapitola

Evropská dopravní politika a dopravní sítě, jejich význam pro Českou republiku

Úvod

Evropské dopravní koridory jsou již řadu let aktuálním tématem i pro Českou republiku.

Problematika dopravních sítí, železničních i silničních, souvisí s rozvojem nejen zaostalých regionů, ale celé země. Možnosti jejich financování, výběr prioritních projektů a multilaterální evropské dohody jsou předmětem této kapitoly.

Cíle kapitoly

Cílem kapitoly je podat ucelenou informaci o tom, jak se Česká republika (zvláště po jejím vstupu do Evropské unie) postupně propojuje se sousedními zeměmi, a jaké jsou evropské prioritní projekty v této oblasti.

Dalším cílem je informace o multilaterálních evropských dohodách a aktivitách Evropské hospodářské komise (EHK) OSN.

Strategické vize Evropské unie jsou obsaženy v tzv. **Bílé knize a zejména ve „Strategii Evropské unie – Doprava 2050“** – viz kap. 1.2 této publikace. Je to základní, koncepční materiál, který obsahuje strategické vize EU právě v oblasti dopravy.